

Sygn. akt V CSK 84/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa W. K., J. K. i K. K.
przeciwko Zakładom Farmaceutyczno-Chemicznym i Hurtowni Apteczno-
Drogerijnej "D." Spółce Akcyjnej w likwidacji
o ustalenie i wydanie dokumentów,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 stycznia 2013 r.,
skargi kasacyjnej powoda K. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego
w K.
z dnia 28 września 2011 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w K. do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 28 września 2011 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda K. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 12 maja 2011 r. oddalającego jego żądanie oraz W. K. i J. K. ustalenia, że są akcjonariuszami pozwanej, tj. że przysługuje im we współwłasności prawo do 299 akcji pozwanej na okaziciela oraz żądanie wydania ważnych duplikatów dokumentów tych akcji. Sąd przyjął, że prawomocne postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 5 listopada 2002 r., upoważniające G. R. do zwołania walnego nadzwyczajnego zgromadzenia pozwanej spółki jest wiążące przy rozstrzyganiu niniejszej sprawy w tym znaczeniu, że przesądza o skutecznym nabyciu przez G. R. 299 akcji na okaziciela, a tym samym o bezzasadności żądania pozwu.

Skarga kasacyjna powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego - oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 400 § 3 k.s.h. (art. 401 § 1 k.s.h. w brzmieniu sprzed nowelizacji), art. 339 k.h., 328 § 5 w zw. z art. 357 § 1 k.s.h. w zw. z ar. 1 i 2 Dekretu o umarzaniu utraconych dokumentów, art. 343 § 1 k.s.h. oraz art. 921¹² k.c. w zw. z art. 921¹⁶ k.c., art. 189 k.c., i zmierza do uchylecia tego wyroku oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że istota uregulowanej w art. 365 § 1 k.p.c. mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia polega na tym, że wymienione w nim podmioty powinny mieć na względzie fakt wydania prawomocnego orzeczenia i jego treść (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 r., II CKN 655/98, nie publ.). Wynikający z niej stan związania - według dominującego poglądu w judykaturze Sądu Najwyższego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2007 r., IV CSK 110/07, nie publ. i z dnia

22 czerwca 2010 r., IV CSK 359/09, OSNC 2011, nr 2. poz. 16) - ogranicza się jednak do sentencji orzeczenia i nie obejmuje motywów rozstrzygnięcia. Dlatego przyjmuję się, że sąd nie jest związany ustaleniami i oceną dowodów, dokonanyymi w innej sprawie. Podkreśla się tylko, że, dokonując samodzielnych ustaleń, nie może ignorować stanowiska zajętego w innej sprawie, w której stan faktyczny był konstruowany na podstawie tego samego zdarzenia, lecz biorąc je pod uwagę, obowiązany jest dokonać własnych, wszechstronnych ustaleń i samodzielnych ocen, które w rezultacie mogą doprowadzić do odmiennych konkluzji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2002 r., IV CKN 1073/00, nie publ.). Uzasadnieniem tego stanowiska są - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 marca 2009 r., IV CSK 441/08, (nie publ.) - dwa argumenty. Zasadniczym jest ten, że w grę wchodzi tu kwestia prawa do oceny wiarygodności dowodów, będąca podstawą i gwarancją niezawisłości orzekania sędziowskiego. Dlatego, jak podkreślono w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2002 r., IV CKN 1073/00, wszelkie wyłączenia i wyjątki od zawarowanej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady samodzielności i niezawisłości sądu w dokonywaniu oceny materiału dowodowego należy interpretować ścieśniająco. Drugi argument wynika stąd, że w każdej ze spraw opartych na tym samym zdarzeniu sądy - w następstwie realizowania zasady kontradyktoryjności procesu cywilnego - mogą dysponować różnym materiałem dowodowym.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną podziela wyrażoną w przytoczonych wyżej orzeczeniach wykładnię art. 365 § 1 k.p.c. To oznacza, że zarzut wydania zaskarżonego wyroku z naruszeniem art. 365 § 1 k.p.c. jest uzasadniony. Rację bowiem ma skarżący, że Sąd nie był związany w niniejszej sprawie oceną spornej kwestii skutecznego nabycia przez G. R. 299 akcji opartą na dokonanych w postanowieniu Sądu Rejonowego z dnia 5 listopada 2002 r. ustaleniach faktycznych i wyrażonych w tym postanowieniu ocenach prawnych.

Skoro Sąd Apelacyjny wyszedł z odmiennych założeń, zaskarżony wyrok nie mógł się ostać.

Na koniec, trzeba zauważyć, że Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 marca 2008 r. w sprawie V CSK 467/07, z powództwa Grzegorza Raczyńskiego przeciwko pozwanej, stwierdził m.in., że „wobec sprzedaży nieważnych akcji nie doszło do skutecznego nabycia praw z akcji nie tylko przez Stanisława Gołę, ale - wbrew stwierdzeniu Sądu Apelacyjnego - także przez powoda” (Grzegorza Raczyńskiego).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.